Nawiedzony

2023-07-21

Czyli: Wszyscy stojący przed tymi drzwiami zostaną osądzeni.

Eleanor Vance (Lili Taylor) ma problemy, pomimo że zajmowała się swoją mamą przez ostatnie jedenaście lat, ta zostawiła jej w testamencie wielkie nic. Mieszkanie dostało się jej siostrze. Siostra wraz z jej mężem planują przerobić mieszkanie na sklep, będzie można tak coś zarobić. Nie jest dla nich problemem to, że Eleanor nie będzie miała gdzie mieszkać. Są jednak na tyle „mili", że dają jej dwudziestoletni samochód mamy. Składają jej jeszcze propozycje, w zamian za możliwość mieszkania, Eleanor będzie im pomagać, zmywać, gotować, opiekować się ich dzieciakiem, etc. Eleanor nie przyjmuje propozycji, wyrzuca siostrę z rodziną z domu.

Małą osłodą dnia, jest telefon z ofertą pracy. 900 dolarów za tydzień, za pomoc w badaniach dla osób cierpiących na bezsenność. Eleanor pasuje do tego, a że ma jeszcze inne problemy – jest niedowartościowana, ma chroniczne poczucie pustki i niepokój. Opieka nad mamą musiała być bardzo ciężka.

Eleanor nie będzie sama, to testy grupowe. Oprócz niej będzie Mary (Alix Koromzay) asystentka prowadzącego, Theo (Catherine Zeta-Jones), Luke (Owen Wilson), Todd (Todd Field), i oczywiście prowadzący, doktor David Marrow (Liam Neeson). Osoby różnią się charakterami, tak sobie zażyczył David.

Badania odbędą się w pięknym, dużym, pochodzącym z 1837 roku domostwie – Hill House, położonego wśród wzgórz Berkshires. Jest dość przerażający i właśnie z tego względu został przez Davida wybrany – jak będą się zachowywały obiekty badań w takim miejscu. Badania mają za zadanie bardziej sprawdzić strach i jego przyswajanie niż bezsenność. Takie oszukiwanie jest mało etyczne, ale David za wszelką cenę chce kontynuować swoje badania.

Pierwsze co rzuca się w oczy Eleanor, kiedy dociera do celu, to ogrom domu, jest gigantyczny, ale i dość mocno zapuszczony. Środek domu robi jeszcze większe wrażenie, czuć, że to stare, bogato wyposażone domostwo. Pełne przepychu, pęknie zaprojektowane, choć mające swoje najlepsze lata za sobą. Jest też pusty, oprócz rodziny Dudley, nie ma w nim nikogo.

Pani Dundley (Marian Seldes) informuje Eleanor, że są pierwszymi gośćmi, jacy tu trafili od śmierci Pana Craina. Dudleyowie nie zostają w domu po zmroku, oni tu pracują, nie mieszkają. Lekko niepokojące są często powtarzane przez nią słowa, że zawsze wychodzą przed zmrokiem. I że nikt mieszkańców by nie usłyszał.

Pokój, w którym będzie nocować Eleanor, jest dużo większy, niż jej dotychczasowe mieszkanie. Samo łoże, bo łózko to za mało, ma tak wielki zagłówek, że wygląda jak niektóre z ołtarzy. To jednak nie koniec spektakularnych rzeczy, jakie są w Hill House, wraz z przybyłą chwilę później Theo, odkrywają inne dziwaczne pomieszczenia, wirujące, czy korytarz ze specjalnie stojącą tam wodą.

Po przybyciu wszystkich, doktor przy kolacji opowiada, na czym będą polegać jego badania, po co chciał, aby się tu zebrali. Chce badać ich bezsenność, stworzyć profile psychologiczne osób na nie cierpiących, może są jakieś cechy wspólne? Tu wychodzi różnica, między Eleanor i resztą. Ona nie może spać, bo zawsze była do dyspozycji mamy, zawsze musiała być czujna, aby przyjść, kiedy zawoła.

Doktor, do poduszki, opowiada historię Hill House. Zbudował go około 130 lat temu Hugh Crain. Potentat włókienniczy. Marzył on o domu wypełnionym śmiechem dzieci. Niestety każda ciążą jego żony Rene, kończyła się poronieniem. Małżeństwo nie doczekało się potomków. Po śmierci żony Hugh na wiele lat stał się odludkiem. Nie zakończył jednak budowy domu, dodawał pokój, po pokoju, dla rodziny, której nigdy nie miał i jaka nigdy miała tu nie zamieszkać. Według opowieści ludzi z miasta czasami w nocy słychać z domu śmiech dzieci. Są to jednak tylko opowieści, miasto leży wiele mil od domu.

Jest jeszcze część opowieści, jaką doktor nie opowiedział. Rene nie umarła naturalnie, tylko popełniła samobójstwo. Do Hughta też bardziej by pasowało określenie potwór niż kochający mąż.

Noc nie jest spokojna i to nie dlatego, że Mary miała wypadek i pojechała z Toddem do szpitala i nie dlatego, że goście cierpią na bezsenność. Dom w nocy staje się koszmarny. Coś w nim straszy, hałasuje, ktoś dobija się do drzwi pokojów, pojawia się przenikliwe zimno. Dzień również nie jest lepszy. To dopiero pierwsza doba z tygodnia, jakie będą mieli tu spędzić. Groza narasta, aż niemal wylewa się ze ścian.

„**Nawiedzonego**” widziałem wiele lat temu, coś w okolicy jego premiery, w kinie, podczas festynu fantastyki. Wywarł na mnie duże wrażenie, dobrze zapamiętałem atmosferę, jaka w nim panowała. Niestety, oprócz tytułu i szczątków fabuły… Musiałem się sporo naszukać, aby go znaleźć, jednak dopiero oglądając „**Cztery pokoje**”, kiedy mignęła mi w na ekranie jedna z aktorek, Lili Taylor, skojarzyłem, że to może być ona. Okazało się, iż rzeczywiście.

Do filmu rozsiadłem się z dobrymi wspomnieniami. Kiedy skończyłem oglądać, nic się nie zmieniło. Wspomnienia okazały się nieprzesadzone. Film jest taki, jak zapamiętałem. Potrafi, może nie tyle przestraszyć, to w końcu tylko film, ale zaniepokoić. Ponownie atmosfera grozy wylewa się z ekranu. Domostwo, w jakim odbywa się akcja, jest potężne, stare, nie wiem, jaki to styl architektoniczny (nie znam się na tym), ale robi mocne wrażenie. Środek jest bardzo bogato zdobiony, pełen rzeźb, obrazów, rzekłbym, że zdobienia są ciężkie. Lekko ciemne wnętrza potęgują atmosferę niepokoju. Uwagę zwraca szczególnie obraz Hugho Craina budzący niepokój, ale daleko mu do Vigo z „**Pogromcy duchów 2**”. Nie znaczy, że to sielski widoczek.

„**Nawiedzony**” pomimo wiekowego już CGI, wciąga i to mocno. Pomimo jak pisałem, dobrych wspomnień i nieźle zapamiętanych scen, przykuł mnie na nowo do ekranu. Scenografia w prawdziwie mistrzowskim wykonaniu, aktorzy, atmosfera powodują, że to dobry obraz filmowy i obowiązkowy dla miłośników gatunku. Zachęcam jednak innych do zapoznania się z nim, warto.

Tytuł polski: **Nawiedzony**
Tytuł oryginalny: **The Haunting**
Reżyseria Jan de Bont

Liam Neeson jako Dr David Marrow
Lili Taylor jako Eleanor Vance
Catherine Zeta-Jones jako Theo
Owen Wilson jako Luke Sanderson
Alix Koromzay jako Mary Lambetta
Todd Field jako Todd Hackett
Charles Gunning jako Hugh Crain
Bruce Dern jako pan Dudley
Marian Seldes pani Dudley

Artur Wyszyński